

Беш вақт намознинг вақтларини билиш лозимлиги | Ҳадис дарслари (277-дарс)

19:00 / 11.04.2024 3045

يَضَرُّ وَرَمَعِ نُبِ هَلْ لِدَبَعِ نَع
لُؤْسَرَلِئُسْ : لَأَقُ هُنَعُ هَلْ لَأ
هَيْلَعُ هَلْ لَأِئِلَصِ هَلْ لَأِ
أَوَّلِ صِلَاتِ تَقْوُ نَعِ مَلَسَو

اَمْرٌ جَفَلَاةٌ اَلَصُّ تُقَوُّوْا اَقْفَ
 سَمِّ شَلَا نُرْقُ غُلَطِيْ مَل
 اِذَا زُهُظَلَاةٌ اَلَصُّ تُقَوُّوْا اَلْوَالَا
 نَطَبُ نَعُ سَمِّ شَلَا تَلَا
 زُصَغَلَا رُضْحِيْ مَل اَمْرٌ اَمَّ سَلَا
 مَل اَمْرُ رُصَغَلَاةٌ اَلَصُّ تُقَوُّوْا
 طُقْسَيِّوُ سَمِّ شَلَا رَفُصَات
 اَلَصُّ تُقَوُّوْا اَلْوَالَا اَهُنُرْقُ
 اَمُّ سَمِّ شَلَا تَبَاغُ اِذَا بَرَعُمَلَا
 تُقَوُّوْا قُفَّ شَلَا طُقْسَيِّوْا مَل
 فُصْنِ يَلَا اَشْغَلَاةٌ اَلَصُّ
 اَلْاُةٌ سَمِّ خَلَا اَهُوْرِيْلَلَا
 يِرَاخُبَلَا

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан намозларнинг вақти ҳақида сўралди. Бас, у зот:

«Бомдод намозининг вақти қуёшнинг аввалги шохи чиқмагунча, Пешин намозининг вақти қуёш осмон қорнидан заволга кетганидан Асрнинг вақти киргунича, Аср намозининг вақти қуёш сарғайиб, аввалги шохи ботгунича, Шом намозининг вақти қуёш ғойиб бўлганидан шафақ тушгунича, Хуфтон намозининг вақти кечанинг ярмигача», дедилар».

Бешовларидан фақат Бухорий ривоят қилмаган.

Шарҳ: Очиқ-ойдин кўриниб турибдики, бу ҳадиси шарифда Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам асосан, ҳар бир намознинг охириги вақтини баён қилмоқдалар. Эҳтимол, савол намозларнинг охириги вақти ҳақида бўлгандир. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам уларни баён қилиб, шомнинг охириги вақти шафақ ғойиб бўлгунича бўлса ҳам, олдинги вақтида ўқиш яхшилигини таъкидлаган бўлишлари мумкин. Хуфтоннинг охириги вақти ушбу ҳадис айтилган пайтда кечанинг ярмигача бўлган бўлса ҳам, кейинчалик тонг отгунича, деб ҳисобланган.

هُنَعُ هَلَلَا يَضَرُّ رَبَّاجَ لِيُسَو
هُلَلَا يَلَّصَّ يَبْنَلَا إِةَالَصْ نَع
نَاكَ: لَاقَفَ مَلَسَ وَهِيَلَع
،ةَرَجَاهَلَابَزُهُظَلَا يَلَصِي
،ةِيَحُّ سَمَّشَلَاوَزَصَغَلَاو
ءَاشَغَلَاو، تَبَجَّوَاذِيَا بَرَعَمَلَاو

اُولَقْ اِذَاوَلَجَّعُ سَّانِلَا رُتْكَ اِذَا هُ اَوْرِي سَلَّغَبَ خَبُّصَلَاو، رُخَّأ يِ ذِمَّرْتَلَا اِلْ اِةَ سَمَّخَلَا

Жобир розияллоҳу анҳудан Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг намозлари (вақти) ҳақида сўралди.

«Бас, у киши:

«У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам Пешинни қуёш қиздирган пайтда, Асрни қуёш тирик турганида, Шомни қуёш ботганида, Хуфтонни одамлар кўп бўлса, эртароқ, оз бўлса, кечроқ, Бомдодни тонг қоронғисида ўқир эдилар», деди».

Бешовларидан фақат Термизий ривоят қилмаган.

Шарҳ: Жобир ибн Абдуллоҳ розияллоҳу анҳу Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам даврларида ўзлари кўрган ҳолатни баён қилмоқдалар. У кишининг айтишларича, Расули акрам соллаллоҳу алайҳи васаллам одатда Пешин намозини заволдан кейин, қуёш қиздирган пайтда ўқир эканлар.

Арабларда бу вақт «ҳожира» дейилади. Бунда ҳижрат маъноси бўлиб, ҳаво исиб кетганлиги учун ҳамма ишини ташлаб, уйига қараб ҳижрат қиладиган — қочадиган вақти бўлади.

«Асрни қуёш тирик турганида» ўқир эканлар.

Бу - қуёшнинг ранги ҳам, иссиқлиги ҳам ўзгармай турганида, яъни ботишига яқинлашмай туриб, деганидир. Кўриниб турибдики, Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Аср намозини ҳам худди Пешин каби олдинги вақтида ўқиган эканлар.

«Шомни қуёш ботганида» ўқир эканлар.

Бу ҳам бошқа намозлар каби дастлабки вақтида ўқишдир.

«Хуфтонни одамлар кўп бўлса, эртароқ, оз бўлса кечроқ» ўқир эканлар.

Хуфтонда вақт бемалол бўлгани ва иш ёки дам олишга шошилилмагани учун у жамоат етарли бўлса, эртароқ, бўлмаса, одам кўпайишини кутиб, кечроқ ўқилар экан.

«Бомдодни тонг қоронғисидан ўқир эдилар».

Тонг отганидан кейинги қоронғилик даври ҳам Бомдод намозининг олдинги вақти ҳисобланади.

Ушбу ҳадисдан олинган фойдалар:

1. Беш вақт намознинг вақтларини билиш лозимлиги.
2. Намозни вақти кириши билан ўқишга шошилиш кераклиги.

Бошқа ривоятларда Пешинни бир оз ҳаво совиганда, Бомдодни ёруғлик яхши тарқаганда ўқиш ҳам зикр этилган.

3. Жамоатни кўпайтиришни кутиб туриш жоизлиги.
4. Олим кишилардан савол сўраб туриш кераклиги.
5. Сўралган нарсанинг ўзига жавоб бериш жоизлиги.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобининг 4-жузи асосида тайёрланди.